

Bemutató a színházban

Marica, talpig szívárványban

Ha történelmünknek arra a rövid szakaszára gondolunk, amelyben az élelmi szereket dekára kiporciózva, jegyért lehetett kapni, a Marica grófnő szereplői bizonyára a nehéz testi munkát végző bányászokkal, martínászokkal, hidépítőkkal azonos méretű kenyéradagot, szalonnát kapnának...

Az utcai remek plakát — vagy csak nyomdahiba? — ígéret volt: a rózsaszín papíron hölgy és úr táncol, fejjel lefelé, Maricát fejre állították — ejtették? — és megrázták a színháziak, hadd potyogjanak róla csilingelve a hamis ékszeres, hulljon ki zsebéből a selyemcukorka, a marcipán. Aztán újra talpra segítették, és lett belőle — no, nem trampii! — de majdnemhogy közülünk való, a sáros vagy poros anyaföldön két lábon álló, járó élőlény. Így gondoltuk. Nem egészen így sikerült.

Kálmán Imre magyar elemekkel ötvözött bécsi eleganciájú operettjei közül az egyik legsikeresebb épp ez, az 1981-ben komponált Marica grófnő. Librettót a Brammer és Grünwald-cég szállított hozzá. Majd, mivel a zeneszerző elégedetlen volt, új verziót írtak derék darabgyárosaink. A krónikához tartozik, hogy 1947-ben Szinetár György formált új változatot a Fővárosi Operettszínháznak. 1969-ben pedig Kardos György a debreceni Csokonai Színháznak. Az ellebegő nyitány után a szín előterében színházi munkaértékezelés zajlik, hogy melyik változatot adja elő a társulat. Végül kompromisszum születik: mindenki játssza, amit tud! S ez az Eörs István-féle új át-dolgozás lényege. Hanem is túl bő, mindenesetre forrása ez a humornak. A másik érdem: sikerült valamit fölmutatni a monarchikus viszonyok mixelt világából, amelyben — itt legalábbis — a paritás a fundamentum. Igaz, az ostobaság egyenlősége ez. Magyar főúr, osztrák magnás, cseh herceg, félhorvát földesúr, román bojár egyformán gügye.

Eörs egyetlen cinkos kacsintás nélkül — tehát megszűre, kerülve a nacionalizmus csapdáját — karikózza a »nemzeti sajátosságokat«.

Babarczy László rendezése ott a legüzjáratékosabb, ahol idézőjelesíteni sikerült az operettet. (Az egész első felvonás ilyen!) Am a perszifláció az egészet illetően elképzelhetetlen, lehetetlen. Az együgyű situációk, a gyakran édeskés dallamvilág megköti a reformer kezét. Végig ugyanis nem ellenpontozhatja — gyakorta kritikai beállításokkal — az ostobácska színpadi situációkat vagy a pilleszárnyú muzsikát. Talán ha húztak volna a terjengős cselekményből és lett volna szívük elhagyni néhány betétdalt...

A girlandos, cukormázás tortához hasonló kastélyos, szivárványos színpadon —

Spindler Béla és Pogány Judit.

szivárványos színpadon — hol meglódulva, hol sántikálva halad a cselekmény a végkifejlet felé, amikor is a két szerelmes — Marica és a munkát vállaló Tasziló magnás, illetve Zsupán báró és Lisa kisasszony — egymásé lesz. Búbájkodás és egy más iskolázottságú játékmód találkozik itt, olykor nem megfelelő arányokban. A bécsi operettjátás elemei — a farce, a népszínmű, a bohóctéfa, a dráma — egyszer-egyszer a musical modorával keverednek.

Két nagy alakítás fogja össze ezt a színpadi produkciót. És ne legyünk szemérmesek a jelzöt illetően: valóban nagy játékról van szó! Koltai Róbert Zsupán Kálmán bárójáról és Spindler Béla Tasziló gróf-Török Bélájáról. Koltai olyan elemi erővel, bájjal, humorral állítja elénk a bumfordi bárót, ahogy csak a legnagyobb komikusok képesek.

Spindler Béla embert farag a kirakati fábából »aki« az operettben a bonviván. Ez a nagyszerű színész képes drámaivá mélyíteni a szentimentalizmus szintjén megírt szituációt. Nem találók — nem is akarok keresni — jobb hasonlatot: Spindler Béla Latino-

vits Zoltán-j szinten alakítja szerepét. Kettejükön kívül elsősorban az epizodistáké a dicséret. A kitűnő Csernák Árpádé, aki végig idézőjelesítette a játszott figurát és Hunyadkürty Györggyel remekelt a clown-betétkben is. Tóth Béla emberf inasa kívánczik még ide, majd Papp István »aranyos« lakája; Danffy Sándor, Rózsa Tibor, Szegő Zsuzsa, Komlós István, Serf Egyed, Somló Ferenc stb. Tapsoltunk Csakó Klára Fortuna istennőt mimelő Bosena hercegnőjének. Pogány Judit operettbe tévedt Gelsomina. (Lásd Fellini: Országúton!)

Nagy Anikó tiszteletre méltóan küzd Maricáért; olyan reménytelen küzdelem ez, amelyben — hogy hasonlattal éljünk — a birkózónak mérkőzés közben még enekelnie is kell. Nem ő tehet róla, hogy két vállra fektetik. A színpompás jelmezű Szegő Györgyöt dicsérik, a társulat ebbéli képességeihez mért, egyszerű koreográfia Gessler Györgyöt. Hevesi Andrást vezetésével a zenekar ismét »együtt van«, s ha tisztelegtünk a színészek munkabírása előtt, ezt kell tennünk róluk megemlékezve is.

Leskó László

Íróküldöttség indul Moszkvába

A Magyar Írók Szövetsége nemzetközi kapcsolataiban kiemelkedő jelentőségű a Szovjetunió írószövetségével való együttműködés, amely évről évre tartalmasabbá, gyümölcsözőbbé válik — mondották az MTI munkatár-

sának az írószövetség vezetői, tájékoztatót adva az év hátralévő részében esedékes írószövetségi programról.

Október 20-án kezdődik Moszkvában a szocialista országok írószövetségi vezetőinek értekezlete. Ezen a magyar írókat Dobozy Imrénének,